

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:

Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/96/12.13.4/858	28 maart 1996

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 20/96)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/96/12.13.4/858 d.d. 28 maart 1996

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HBMA
IFOR-cel
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

20/96

(Afgesloten 281000A MRT 1996)

Conclusie/voorzicht

Er is sprake van groeiende kritiek in de Bosnische pers op acties van IFOR. De protesten houden waarschijnlijk verband met vrees dat het optreden van IFOR de uitoefening van het Bosnische gezag kan schaden.

De samenwerking tussen Bosnische Kroaten en Moslims blijft gekenmerkt door spanningen.

Gezien het feit dat de drie belangrijkste partijen in Bosnië-Herzegovina op nationalistische leest geschoeid zijn en de opkomst van niet-nationalistische partijen verhinderen, bestaat het gevaar dat in de komende verkiezingen de basis wordt gelegd voor een opdeling van het land langs etnische lijnen.

Bosnië-Herzegovina

Er is sprake van groeiende kritiek in de Bosnische pers op acties van IFOR-zijde. Zo werd gesteld dat de voortdurende patrouilles van IFOR het herstel van het openbaar vervoer in diverse delen van Sarajevo in gevaar brengen. Ook zou IFOR in Konjic (ten noorden van Mostar) in strijd met gemaakte afspraken een kazerne van de Bosnische strijdkrachten hebben omsingeld en ontruimd. Alle genoemde activiteiten van IFOR zijn in overeenstemming met het mandaat van de NAVO-vredesmacht en zijn gericht op implementatie van passages uit het vredesverdrag. De protesten van de Bosnische autoriteiten tegen deze activiteiten houden waarschijnlijk verband met vrees dat het optreden van IFOR de uitoefening van het Bosnische gezag kan schaden en onderstrepen derhalve dat deze autoriteiten slechts bij de uitvoering van het vredesverdrag met IFOR willen samenwerken voor zover dit overeenkomt met Bosnische belangen. Mede gezien het feit dat deze autoriteiten in de praktijk de informatievoorziening naar de Bosnische bevolking monopoliseren, kunnen berichten als de bovengenoemde leiden tot een verslechtering van de betrekkingen tussen IFOR en lokale Moslims.

De voorzitter van het Bosnisch-Kroatische parlement, Bender, die tevens voorzitter is van de Kroatische fractie in het parlement van de Moslim-Kroatische Federatie (MKF), heeft gesteld dat recente beslissingen van de Bosnische Moslims een indicatie geven van het soort staat dat zij nastreven. Daarbij noemde hij als voorbeeld de beslissing om Sarajevo te bestempelen als een

[REDACTED]

zelfstandig kanton in de Federatie. Bender waarschuwde dat dit niet het soort staat is dat de Bosnische Kroaten willen, en dat zo'n staat nooit zal bestaan. Hij dreigde dat de Kroaten hun medewerking aan de Federatie desnoods volledig zullen stopzetten als daarin niet minimaal aan hun belangen wordt tegemoetgekomen. De opmerkingen van Bender weerspiegelen de vrees van de Bosnische Kroaten dat zij in de MKF zullen worden gedomineerd door de veel talrijker Moslims. Zij zijn indicatief voor de groeiende spanningen tussen beide bevolkingsgroepen. Daarbij dient overigens te worden aangetekend dat de Kroaten zich door dergelijke argumenten reeds bij voorbaat een rechtvaardiging verschaffen om hun streven naar vermindering van de Moslim-invloed in de "Kroatische" gebieden te intensiveren.

De leider van de katholieke kerk in Mostar heeft tegenover [REDACTED] verklaard dat, indien Mostar geen "Kroatische hoofdstad" kan worden, de Kroaten de stad zullen verlaten. Hij benadrukte dat zij in dat geval alles van waarde zullen meenemen dan wel vernietigen om te voorkomen dat het in Moslim-handen zal vallen. Zoals bekend maken de Bosnische Kroaten aanspraak op tenminste west-Mostar als hoofdstad van de "Kroatische" gebieden in Bosnië-Herzegovina. In dat kader streven zij naar vermindering van de Moslim-invloed in die gebieden in het algemeen en in west-Mostar in het bijzonder. Bovengenoemde uitspraak, die gezien de invloed van de katholieke kerk in de "Kroatische" gebieden vermoedelijk de mening van de lokale Kroatische leiding weerspiegelt, houdt verband met het feit dat de internationale gemeenschap met betrekking tot Mostar blijft streven naar etnische en bestuurlijke integratie. De genoemde uitspraak houdt in dat de Kroaten dreigen met soortgelijke incidenten als de afgelopen weken hebben plaatsgevonden na de overdracht van de "Servische" wijken van Sarajevo aan het Bosnische gezag.

De vice-voorzitter van de Bosnische Sociaal-Democratische Partij in Vitez (centraal-Bosnië) heeft de vrees geuit dat de partij zich zal moeten terugtrekken voor de lokale verkiezingen van later dit jaar. Zeker indien de situatie ter plekke verder zou verslechteren, zou de partij de namen van haar kandidaten niet durven publiceren. De gebruikte formuleringen wijzen erop dat er sprake is van intimidatie jegens de Sociaal-Democratische partij. Deze melding is illustratief voor de pogingen van de op nationalistische leest geschoeide partijen om de oppositie een normaal functioneren onmogelijk te maken. In Vitez is met name de Bosnisch-Kroatische partij HDZ hiervoor verantwoordelijk. Recente berichten wijzen er echter op dat ook de Moslim-partij SDA en de Servische partij SDS zich aan dergelijke praktijken schuldig maken in de gebieden die door hen worden gedomineerd. Deze pogingen lijken met name gericht tegen partijen zoals de Sociaal-Democratische partij en de groepering van de Bosnische oud-premier Silajdzic, die het behoud van een multi-etnisch Bosnië-Herzegovina nastreven. Door de opstelling van de drie genoemde partijen, die wordt vergemakkelijkt omdat zij de media en derhalve de informatie-voorziening aan de bevolking in hoge mate beheersen, bestaat het gevaar dat de uitslag van de verkiezingen identiek zal zijn aan die van 1991, toen de inwoners van Bosnië-Herzegovina langs etnische lijnen stemden. Indien deze trend zich voortzet, bestaat het gevaar dat in de komende verkiezingen de basis wordt gelegd voor een opdeling van het land.

Naar verluidt heeft de "Joegoslavische" regering aan die van Bosnië-Herzegovina het gebruik aangeboden van de haven van Bar (Montenegro). Dit zou een tegenvoorstel zijn voor het gebruik van

Ploce (Kroatië) door de MKF. De onderhandelingen over het gebruik van Ploce stuiten op verzet van Kroatische zijde, die in de praktijk vooral verband houden met het Kroatische verzet tegen samenwerking met de Moslims in het algemeen. Kennelijk wil de "Joegoslavische" regering met dit aanbod demonstreren dat zij zich ten aanzien van het Bosnische vredesproces constructief opstelt. Daarbij is opmerkelijk dat het aanbod aan de Bosnische regering is gedaan en niet aan die van de Federatie, hetgeen impliceert dat ook de Bosnische Serviërs van Bar gebruik zouden kunnen maken. Overigens is er geen directe (spoorweg)verbinding tussen Bar en Sarajevo of andere delen van Bosnië-Herzegovina; daardoor lijkt het aanbod van de "Joegoslavische" regering in de praktijk minder interessant voor Bosnië-Herzegovina.